

Pædagogisk læreplan for Børnehaven Engblommevej 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

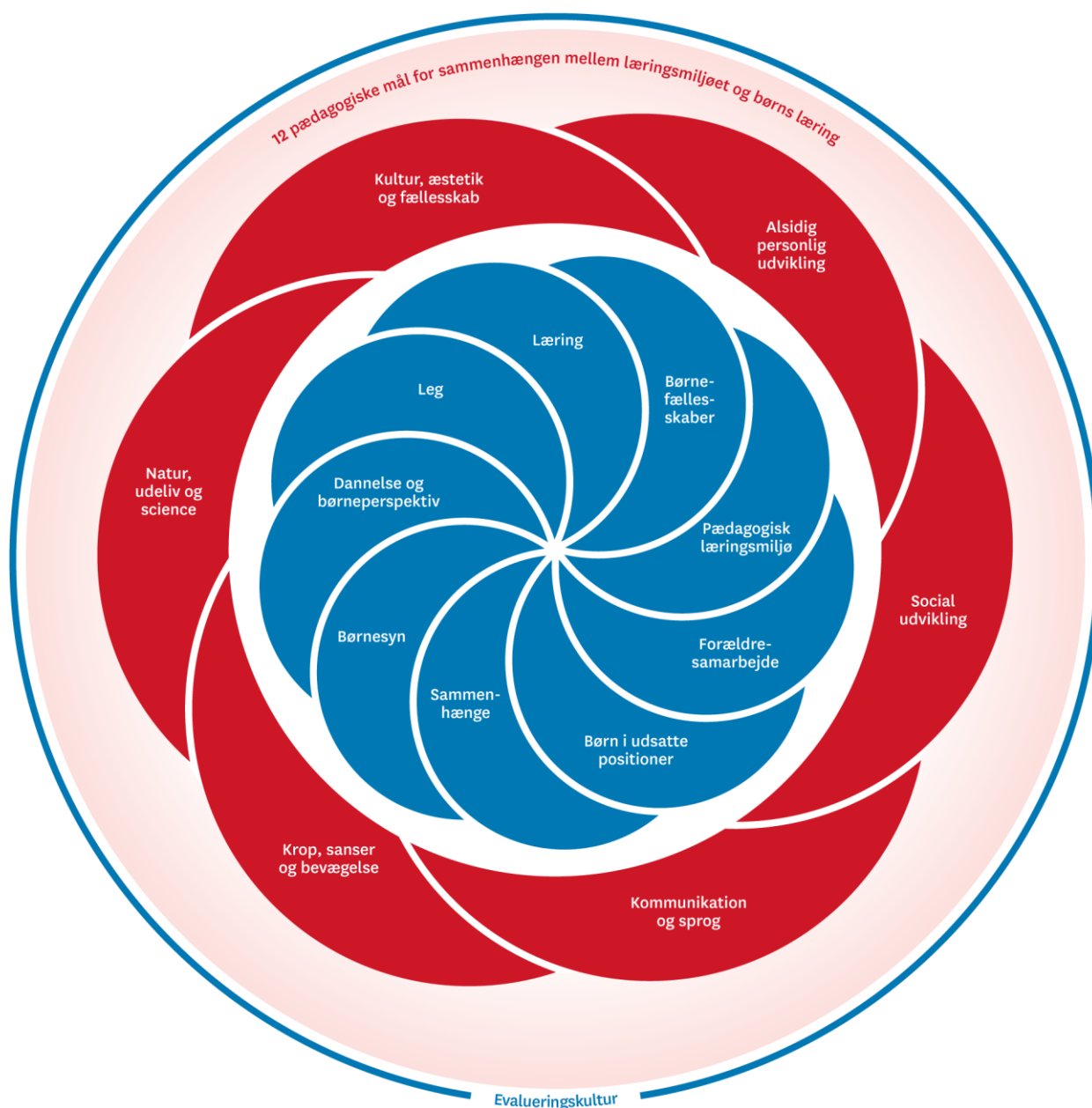
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Engblommevej er en børnehave placeret i Roskilde Syd.

Huset består af 2 stuer, et fællesrum og flere små rum. Stuerne er indrettet med forskellige små læringsmiljøer, som løbende evalueres og indrettes efter feedback fra børnene. Vi gør en ære i, at vores læringsmiljøer taler til forskellige aktiviteter og energiniveauer.

Derfor har vi indrettet os sådan, at der både er plads til de vilde lege og de mere stille. Stuerne har store reoler, hvor det meste legetøj er at finde. Vi sikre løbende, at legetøjet og reolen ser indbydende ud, da vi ved fra forskning, at det visuelle betyder meget for barnets valg af legetøj.

Børnehaven Engblommevej har en stor naturlegeplads med forskellige udfoldelsesmuligheder, så som Tarzanbane, redegynge, veje til cykling, legehuse, bålplads m.m. Vi har en låge ud til et grønt område, hvor vi ofte er ude og spille fodbold og på krible krable jagt m.m. Vi nyder udelivet og for os er det vigtigt, at både børn og voksne får et trygt og respektfuldt forhold til natur og dyreliv. I vores nærmiljø har vi blandt andet en skovpassage, som løber langs motorvejen og fører ned til en større skov ved Østervangsskolen. Ind mod Roskilde midtby, findes forskellige legepladser og grønne områder som vi også benytter.

Børnehaven er normeret til 44 børn i alderen 2 år og 10 md. - 6 år. Vi arbejder ud fra månedsplaner, hvor forældre kan følge med i hvordan måneden ser ud for det enkelte barn.

Børnehaven er med i Projekt Sangglad og blev certificeret i 2018. Vi bruger sang, som en naturlig del af hverdagen og et pædagogisk værktøj. Vi bruger sang til at fremme barnets alsidig personlige udvikling, styrke barnets sprog og ordforråd. Sang er med til, at skabe fællesskab gennem det fælles tredje. Gennem sangen udvikler vi barnets forestillingsevne, kropsbevidsthed, koncentration, fokus og hukommelse.

Vores pædagogiske fundament bygger på tillid, anerkendelse, forpligtende fællesskab, tryghed, nærvær og rummelighed. Vi anvender Low Arousal som et pædagogisk værktøj, der arbejder med barnets indre stemning. I hverdagen ses en tydelige og genkendelig struktur, som er med til at give børnene den ro, der skal til, for at udvikle sig.

Værdigrundlag:

Børnehavens Vision:

- At fremme barnets personlige udvikling i et forpligtende fællesskab.

Børnehaven Mission:

- At det enkelte barn bliver den bedste version af sig selv og ser sig selv som livsduelig.

Rummelighed:

- Vi møder det enkelte barn, der hvor det er, med de krav og udfordringer det har brug for, til at komme videre i sin udvikling.

Harmoni:

- Vi arbejder med, at barnet skal føle sig hjemme i sig selv og i gruppen.

Respekt:

- Vi arbejder med en gensidig respekt i samvær med hinanden.

Kreativitet og fantasi:

- Vi skaber udvikling, i samspil mellem krop, hjerne, og hjerte.

Forpligtende fællesskab:

- Vi arbejder med nærværende relationer børnene imellem og i relationen til de voksne.

Trygge rammer:

- Vi sørger for struktur og genkendelighed, så barnet oplever ro i de ydre rammer.

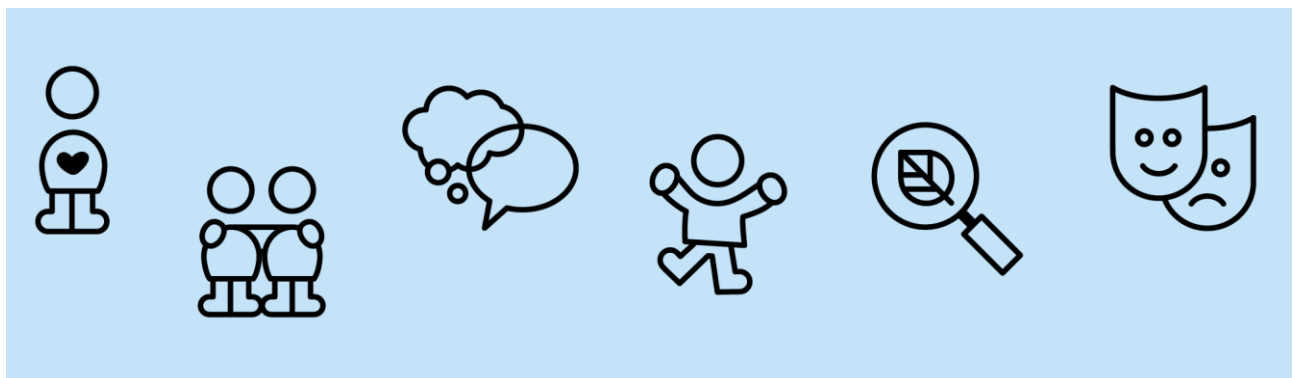
Udeliv:

- Vi prioriterer udeliv og at børnene får oplevelser i og med naturen.

Sund børnehave:

- Vi skaber aktive og sunde rammer for børnene.

VÆRDIER MED
HJERTET PÅ
RETTE STED.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om, at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi har valgt, at lave en punkt til punkt opsætning for bedre overblik for læseren.

Børnesyn

Hvert et barn er unikt og vi tager hensyn til barnets individuelle behov. Alle børn bliver set som dem de er og vi accepterer og anerkender forskelligheder. I vores hverdag arbejder vi med en anerkendende tilgang for at barnet føler sig værdifuld. Ved at tage del i barnets oplevelsessfære, kan vi tage del i barnets verden og herved bygge et solidt fundament for en god relation.

Dannelse og børneperspektiv

I Børnehaven Engblommevej sigter vi efter, at barnet bliver den bedste version af sig selv. Vi arbejder med et åbent og anerkendende børnesyn, hvor barnets perspektiv bliver taget alvorligt.

Vi er med til at danne barnet, både personligt og i samfundets interesse, vi arbejder derfor med implementering af de demokratiske og de omsorgsetiske værdier.

Vi har i børnehaven opstillet nogle tydelige og forudsigelige rammer med klare forventninger, som er med til at give barnet en oplevelse af sammenhæng i hverdagen. Dette styrker barnets mestringsevne, livsduelighed, samt gør dem modstandsdygtige overfor stressfaktorer.

Vi lærer børnene vigtigheden af, at have en god omgangstone, at hjælpe og respektere hinanden. I dette arbejde er vi bevidste om, at vi er efterligningsværdige og sunde forbilleder for børnene.

Vi lytter til børnenes ønsker og følger børnenes spor, både verbalt og nonverbalt.

Leg og Læring:

Læring sker hele dagen også i rutinesituationerne. Vi vægter medinddragelse og deltagelse højt, hvor børnene byder ind med det de har lært. Vi tror på, at børn der deltager i hverdagens livsopgaver / praktiske gøremål opbygger både livsduelighed og et stærkt selvværd.

Vi arbejder ud fra, at læring sker inden for den nærmeste udviklingszone. Det vil sige, at vi skal sikre os, at barnet bliver tilpas udfordret i forhold til barnets udvikling. Vi støtter barnet ved, at gå foran barnet og viser vejen, ved siden af, hvor vi guider barnet og bagved, når vi følger barnets spor.

Et begreb, som vi arbejder med, når vi taler læring er flow. Flow opleves, når barnet er fordybet i en leg/aktivitet, hvor tid og sted forsvinder. Denne følelse kan både opnås, når barnet leger alene, i grupper og i vokseninitierede aktiviteter.

Leg og Læring er to ting, som kan gå hånd i hånd. I børnehaven bruger vi ofte den legende tilgang til læring. Leg har en værdi i sig selv. Vi er opmærksomme på, at børnene i løbet af en dag, har brug for god tid, hvor de har mulighed for at fordybe sig i legen. I legen gennemlever barnet oplevelser, følelser, samt lærer at håndtere konflikter. Hverdagen i børnehaven består af en vekslen mellem fri leg, planlagte -og spontane vokseninitierede aktiviteter.

Vi giver plads til leg og stiller os til rådighed for børnenes ønsker for fysisk rum og materialer efter børnenes behov for udvikling af legene.

Børnefællesskaber

Med udgangspunkt i målgruppen og deres udvikling, er et praksisfællesskab med situeret læring det mest oplagte. Læring foregår kognitivt, ud fra et socialt aspekt og opstår på baggrund af social inklusion.

Læring kommer herved også til at opstå, som en integreret del af de daglige aktiviteter.

Vi arbejder med en klar holdning til, at alle børn skal være en del af fællesskabet.

Børnene skal ses ud fra de ressourcer, som de hver især har og kan bidrage med til fællesskabet. Vi er med til at skabe det gode børnefællesskab eksempelvis i samlinger og vi benytter os af en pædagogisk didaktik, som inddrager børnenes spor. Vi har fokus på den legende tilgang, der vækker barnets naturlige lyst og interesse for at deltage. Børnene deltager på deres egne præmisser, dette kan både være som legitim perifer deltager og som fuld deltager.

Vi fremmer inklusion f.eks. ved at udarbejde bordplan ved middagsstunden, vi placerer børn ud fra nuværende og kommende relation, her er vi opmærksomme på trivsel og inddragelse i fællesskabet.

For at fremme deltagelse i fællesskabet, er vi opmærksomme på hvilke læringsrum vi byder barnet og vi støtter / guider, når der er behov for det.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi etablerer dagligt legemiljøer, hvor der veksles mellem:

- *Voksenstyrede aktiviteter - hvor det er de voksne som sætter rammen og indholdet men med øje for justeringer og udvikling.*
- *Børneinitierede aktiviteter - hvor børnene selv sætter rammen og indholdet for deres leg.*
- *Voksenunderstøttede aktiviteter som, udspringer af børnene leg og interesser.*

I de daglige rutiner, har vi fokus på udviklingen af børnenes kompetencer, trivsel, udvikling og læring. Vi arbejder i vores rutiner med, at børnene føler sig livsduelige. Børnene får opgaver, som passer til det enkelte barns zone for nærmeste udvikling. Børneperspektivet bliver inddraget, som en naturlig del af vores hverdagspraksis, både den verbale og nonverbale.

Vi er særligt opmærksomme på de små dialoger og samspil med barnet/børnene. Vi ser det, som et læringsøjeblik af stor værdi og potentiale for udvikling. Vi gør derfor en dyd ud af, at have god tid til at være nysgerrige og undersøgende sammen med barnet

Vi har en struktureret dag i børnehaven, hvor vi veksler mellem fri leg, planlagte aktiviteter, rutiner og voksenunderstøttende aktiviteter. Dette giver alle børn mulighed for, at trives, lære og udvikle sig med deres forskellige behov og forudsætninger. Vores hensigt er, at have tydelig struktur og genkendelighed som giver børn ro og tryghed til at udvikle sig.

Vi har udarbejdet en plan for voksenfordelingen på legepladsen, således at der altid er en voksen som runderer, denne rolle er klart defineret og dette frisætter de andre voksne til at gribe øjeblikket sammen med børnene.

Et godt udemiljø styrker børnenes sundhed, motorik, leg, læring, udvikling og dannelse.

- *Vi arbejder med naturens materialer som pædagogisk værktøj til både udsmykning og leg. Med vores små forstyrrelser i børnehøjde og naturrekvisitter som en naturlig del af hverdagen, styrker vi barnets kreativitet og fantasi.*

Et godt inde miljø styrker børnenes sundhed, motorik, leg, læring, udvikling og dannelse.

- *Vi udsmykker med forskellige materialer, i samarbejde med børnene. Vi placerer møbler og legetøj i børnehøjde og i de forskellige læringsmiljøer. Vi tror på, at opmærksomhed på indretning i voksen og børnehøjde, skaber rum og rammer for fordybelse og læring.*

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Børnehaven Engblommevej vægter vi forældresamarbejde højt, vi ser det som et afgørende element i børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring. Ved indkøring har børnehaven en klar procedure for hvilke informationer forældrene skal have og hvad vi forventer af forældrene. Det er elementer som institutionskultur, struktur, årsplan, ugeplaner, formidling af børnenes dag og en forventningsafstemning.

Samarbejdet kan kendetegnes som et forpligtende fællesskab og vi sætter en ære i åbenhed, imødekommenhed og faglighed. Dette indebærer, at vi er tydelige i vores kommunikation både i hverdagen og til møder. Det er vigtigt for os, at samtalerne omkring børnene foregår til møder og ikke i garderoben, hvor børnene befinder sig.

Børnehaven Engblommevej har en forældrebestyrelse bestående af 7 medlemmer, 6 forældre og en medarbejderrepræsentant. Bestyrelsen bliver løbende involveret i evalueringen af den nye styrkede læreplan med henblik på udvikling og nye opmærksomhedspunkter.

Vi anvender Dialogprofilsredskabet og i den forbindelse afholdes en samtale hvert år indtil barnet starter i skole. Samtalen indeholder følgende elementer:

- *Barnets udvikling, læring, trivsel og dannelse.*

Vi afholder samtale efter barnet har gået i børnehaven i 3 mdr.

Overgangen til børnehaven, status på trivsel, udvikling, læring og dannelse.

- *Vi kombinerer som ofte denne samtale med en dialogprofil.*

Vi afholder forældrearrangementer som meldes ud via en årsplan.

- Forældremøde (fælles og stuevis)
- Lucia
- Sommerfest
- Arbejdsdage
- Forældrekaffe: Vi opfordrer til at komme og få en kop kaffe.
- Fælles legeplads: Vi opfordrer til, at børn og forældre mødes en søndag om måneden på børnehavens legeplads, når vi afholder åben legeplads.

Hverdagspraksis:

- Vi anvender Famly til kollektive beskeder, hvor vi beskriver vores pædagogiske tanker og hvad børnene er optaget af. Dette er ligeledes en kommunikationsform, hvor forældre og personale kan videregive beskeder. Vi foretrækker dog, at besvare spørgsmål mundtligt/personligt.
- I hverdagen har vi fokus på medinddragelse og samtale omkring barnets dag i børnehaven.
- Til arrangementer arbejder vi ud fra en pædagogisk tanke om, at forældrene skal lære hinanden at kende, hvilket kan åbne op for nye legerelationer på kryds og tværs. Vi har løbende dialoger med forældrene om mulige nye legekammerater.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børnehaven Engblommevej, har skærpet fokus på børn i udsatte positioner. Vi ønsker at alle børn uanset kompetencer, udfordringer, social status m.m. får de bedste muligheder for trivsel, læring, udvikling og dannelse. Ved indkøring af nye børn spørger vi ind til barnets kompetencer, udvikling og evt. udfordringer for at kunne sætte tidligt ind med de rigtige pædagogiske værktøjer. Hvis vi observerer tegn, som for os kan indikere, at barnet er i en udsat position, kalder vi forældre til samtale og udtrykker vores bekymring.

Vi ser de voksne, som værende rollemodeller og som ansvarlige for stemningen og fællesskabet. Det betyder, at vi møder børn i en respektfuld og anerkendende tone, hvor forskellighed ses som ressourcer. Vi arbejder med de gode fortællinger og narrativer, for at sikre, at alle børn føler sig velkomne og at de har noget at bidrage med til fællesskabet.

Vi møder barnet med passende udfordringer og positive forventninger i gode pædagogiske læringsmiljøer og i børnefællesskabet. Det gælder både de mindre fællesskaber, hvor barnet danner tætte relationer og selv har en oplevelse af, at have gode venner. Og det gælder også i det større fællesskab på en stue eller hele i børnehaven.

De voksne er opmærksomme på at hjælpe / guide de børn, som af den ene eller anden grund ikke føler sig i stand til at deltage.

Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barnet og personalet er ekstra betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det betyder at, vi i praksis arbejder med en pædagogisk ”bagdør” i alle aktiviteter, rutiner og lege. Det er en pædagogisk metode som sikrer, at alle børn kan deltage uanset forudsætninger og kompetencer.

I Børnehaven Engblommevej taler vi pænt til /med hinanden i en respektfuldt og ordentlig tone. Barnet får tid og plads til, at forklare hvad det føler, mener og tænker. Personalet arbejder for, at alle børn bliver inddraget og får glæde af de forskellige aktiviteter.

Dette ses ved at:

- Vi anvender *Trasmo* (tidlig registrering af motoriske færdigheder), til at få overblik over barnets motoriske kompetencer.
- Vi anvender sprogvurderinger og *TRAS* (tidlig registrering af sprog), hvis det vurderes nødvendigt.

- *Vi anvender Roskildemodellen til at få overblik over trivsel, udvikling, læring og dannelse. Derudover benyttes børnelinealen til at igangsætte foranstaltninger.*
- *Forældrene involveres fra starten af, for at sikre et godt samarbejde.*
- *Vi anvender en tilgang til aktiviteter og lege, hvor den voksne altid har fokus på en pædagogisk bagdør, som giver alle børn uanset udfordringer mulighed for at deltage på deres præmisser.*
- *Vi anvender handleplaner og fokuspunkter, som en del af den tidlige indsats til hurtigt, at få igangsat foranstaltninger, som sikre at barnet får de bedste muligheder for trivsel, udvikling, læring og dannelse.*
- *Vi arbejder med, at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter f.eks. i garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben, for ikke at udsætte barnet for uhensigtsmæssige påvirkninger. Dette vil i de fleste tilfælde betyde, at der er flere ressourcer til barnet i situationen i forhold til at hjælpe og guide barnet til en positiv oplevelse af en svær situation.*
- *Vi anvender daglig dialog og har samarbejde med forældrene i den konkrete problemstilling og i fællesskab skabes en plan for barnets videre udvikling.*
- *Vi holder samling hver dag, hvor alle børns navn bliver nævnt så alle ved / føler de er vigtige i fællesskabet.*
- *Vi anvender piktogrammer for at skabe tydelige rammer, som understøtter barnets visuelle læring.*

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I børnehaven Engblommevej vægter vi, at forvalte skolestarten i den daglige pædagogik og ved målrettet indsats i aldersdelte grupper. Forskning og vores egen empiri peger på, at en skærpet opmærksomhed på overgangen sikre et godt fundament for læring

I den daglige pædagogik understøtter vi børnenes udvikling gennem et bredt udvalg af aktiviteter – herunder musik, ude liv, klip og klistre, tegning, cykeldage, ture, fodbold, svømning og meget mere. I de aldersopdelte grupper arbejder vi målrettet ud fra de vedtagne retningslinjer for, en god skolestart. Vi arbejder ud fra en bred forståelse af læring, hvor vi i vores pædagogiske læringsmiljøer sammenstiller den tidlige barndom og skolegangen på samme tid. Børnehaven sætter agendaen for børnenes udvikling, så længe de er under vores vinger. Men vi sørger naturligvis for at skabe gode rammer for læring. Vi sikre os, at børnene kan indgå i sociale relationer, samt at de udvikler motoriske færdigheder. Da vi anskuer læringen bredt, mener vi, at trivsel, udvikling og læring handler om, at understøtte barnet til at blive et menneske, der bliver parat til livet generelt. At barnet bliver dannet til, at sætte mål og ønsker for eget liv, samt at navigere i livets mange situationer og faser.

Vi gør ovenstående, som en del af hverdagen i allerede eksisterende aktiviteter, da vi mener, at det er vigtigt, at børnene får lov til at bevare deres barndom og nysgerrighed. Vi observere løbende børnenes udvikling og har løbende dialog med forældrene, så en eventuel styrket indsats kan gøres fra begge arenaer.

Vores vision for "Den gode skolestart" er, at afgive børn med et solidt udviklingsafsæt og gode sociale kompetencer til skolerne, således, at børnene føler sig robuste og trygge, samt klædt på til at skulle starte deres skoleliv – som den bedste version af sig selv.

Alle overgange til børnehaveklasse er kendetegnet ved ...

- *Forberedelse og besøg.*
 - *Vi besøger den skole, som vi samarbejder med. Børn til andre skoler besøger børnene med deres forældre.*
- *Tryghed, relationer og nærvær.*
 - *Vi taler med børnene om tanker, følelser og spørgsmål de måtte have omkring skolestart.*
- *Mening og overskuelighed*
 - *Vi taler med børnene om rammerne og strukturen.*
- *Fællesskab*
 - *Vi arbejder med fællesskabets betydning i børnehøjde og hvordan man skal forholde sig i nye fællesskaber, hvor man nødvendigvis ikke kender så mange.*
- *Forældreinddragelse*
 - *Vi inddrager forældrene tidligt i fasen, for at sikre barnet de bedste vilkår ved start i skolen.*

- *Ritualer og traditioner, som skaber genkendelighed og tryghed.*
 - *Vi arbejder med et "Her er jeg" portræt og "Klar parat start sangen."*

Eksempler:

- *Vi besøger den skole, som vi har samarbejdsaftale med 3-4 gange for, at give børnene en styrket og tryk overgang.*
- *Vi arbejder i kommende skolegrupper hen mod skolestart, hvor vi har særligt fokus på sociale relationer og styrkelse af kerneselvet gennem aktiviteter som er målrettet dette.*
- *Vi afholder samtaler med forældrene, hvor vi laver en status for nuværende trivsel, udvikling, læring og dannelse. Samt fokus på kompetencer hen mod skolestart. Til mødet aftales fokuspunkter / handleplaner, som kan styrke barnet den sidste tid i institutionen. Hvis nødvendigt, udarbejder børnehaven en overgangsbeskrivelse.*
- *Vi understøtter børnene i, at turde møde nye udfordringer ved at arbejde med zonen for nærmeste udvikling og derved, at udfordre børnene med støtte og guidning. Vi arbejder målrettet på, at lære børnene, at være vedholdende, at kunne fordybe sig og kunne indgå på lige fod i børnefællesskabet.*
- *Vi arbejder med, at introducere børnene for muligheden i at være nysgerrige over for bogstaver, tal, mønstre, former, skabelse af nye relationer m.m. Dette gør vi i praksis ved, at skabe læringsmiljøer, hvor de voksne går på opdagelse sammen med børnene.*

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi vægter inddragelse af lokalsamfundet højt i vores pædagogiske arbejde, vi ser det som vores opgave, at give børnene en bred vifte af indtryk, nye perspektiver og oplevelser. Vi ser det, som et vigtigt punkt i dannelsesprocessen. Vi deltager i forskellige arrangementer på forskellige lokationer, her lærer børnene hvilke regler og normer der findes på de forskellige lokationer. Børnene får mulighed for at møde mange forskellige mennesker, som kan bidrage med nye perspektiver og forståelse. Vi er bevidste om, at det pædagogiske personale er rollemodeller, når vi møder andre mennesker i lokalsamfundet og færdes i det offentlige rum. Vi har altid et mål med at gå på tur, disse mål hænger sammen med vores 6 læreplanstemaer.

I dagligdagen bruger vi nærliggende naturområde, samt legepladser der ligger i nærheden af børnehaven. Vi deltager i forskellige arrangementer i div. kulturinstitutioner i Roskilde.

- *Vi besøger biblioteket og får ligeledes leveret nye bøger hver 2.mdr derfra.*
- *Vi handler ind til maddage i Fakta, sammen med en gruppe børn.*
- *Vi deltager i brandskole og andre arrangementer på Roskilde Brandstation årligt.*
- *Vi arbejder i SangGlad med at inddrage lokale samarbejdspartnere, som skifter fra år til år.*
- *Vi går i svømmehallen om mandagen, så ofte det kan lade sig gøre med en gruppe børn.*

- *Vi afholder høstfest og andre arrangementer, hvor vi besøger nærmiljøer og virksomheder, som måtte have ting, frugt, m.m. som vi måtte have brug for.*
- *Vi går ture i skoven, hvor vi leger, leder efter naturmaterialer, laver forskellige aktiviteter som skattejagt, fortæller om naturens gang, årstider m.m.*
- *Vi tager i Hedegårdenes hal, hvor vi tilrettelægger forskellige pædagogiske forløb, så som motoriske lege, fangelege og samarbejdslege.*
- *Vi deltager i julegudstjeneste for børnehaver i Jakobs Kirken*
- *Vi bruger nærliggende fodboldbane til boldspil og aktiviteter.*

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

FYSISK:

Vi er meget bevidste om, at indrette rum i rummet, da dette er med til at skabe leg og aktiviteter i mindre grupper. Vi indsamler data omkring brugen af læringsmiljøer og lege, for at kunne evaluere, om der er behov for justeringer / udvikling / "forstyrrelser." "Vi forstyrrer" børnene i læringsmiljøerne, når vi gennem vores dataindsamling kan se, et behov for dette. Forstyrrelsen kan være nye rekvisitter, rollefordeling m.m.

Dataindsamlingen:

- *Børneinddragelse gennem verbal og nonverbal kommunikation.*
- *Observationer af lege.*
- *Observationer af brugen af de enkelte læringsmiljøer.*

Evalueringer af indsamlet data:

- *Vi evaluerer og sætter spørgsmålstegn ved vores egen praksis på personalemøder, stuemøder og p-dage.*
- *Vi afholder faglige pædagogmøder med lederen minimum 2 gange om måneden, hvor fokuspunkt er evaluering af den nuværende pædagogik og læringsmiljøer.*
- *Vi afholder børnesamlinger, hvor børnene får mulighed for, at evaluerer på deres oplevelser eller input.*
- *Vi undres og aftaler en plan for det videre forløb.*

Vi ved, at støj hæmmer læringen, så derfor har vi opmærksomhed på, at skabe et generelt lavt støjniveau i institutionen. Vi anvender støjreducerende flytbare og væghængte skærmvægge. Stuerne er indrettet med støjreducerende materialer som: fletkurve, tæpper og filt på væggene m.m.

Vi har en kultur, hvor børnene rydder op efter sig selv, når de er færdige med at bruge legetøjet, dette betyder, at læringsmiljøerne forbliver indbydende gennem dagen.

Vi taler ofte med børnene om, at bruge "små stemmer" og hjælper dem med opmærksomheden på dette for at sikre de bedste muligheder for læring.

Vi er opmærksomme på, at nogle lege og aktiviteter kræver separate rum, så både de deltagende i aktiviteten og andre børn kan lege uden forstyrrelser. Det betyder, at vi i praksis nogle gange flytter lege eller indretter rummene således, at det bliver muligt. Her bruger vi også legepladsen, som et ekstra rum.

Når vi skal ud på legepladsen organiserer vi os, så der er mindre grupper i garderoben, da det giver mere ro, fokus og nærvær til det enkelte barn.

Psykisk:

Vi har i børnehaven ekstra opmærksomhed på den gode tone. Vi taler ofte med børnene omkring den, respektfulde og gode tone. Vi ser i den sammenhæng os selv som rollemødder.

Alle børn og deres forskellige oplevelser tages seriøst og anerkendes. De voksne er lyttende og interesserede i hvad der gør sig gældende både i situationen og i børnegruppen.

Vi støtter børnene i at danne venskaber. Det, at have venner i børnehaven har stor betydning for børnemiljøet, børnene skal have en oplevelse af, at være en del af et betydningsfuldt fællesskab.

Vi er i vores hverdagspædagogik, nærværende, guidende, imødekommende, lyttende og deltagende.

For eksempel ved at:

- *Vi hilser på hinanden, børn og voksne.*

- *Vi er ekstra opmærksomme på, at have et åbent kropssprog og gode stemninger.*
- *Vi arbejder i mindre grupper, opdelt efter alder eller interesser, hvor der skabes nærvær, ro og mulighed for at danne relationer.*
- *Vi ved måltiderne har faste pladser. Vi laver bordplaner, hvor vi overvejer hvem børnene skal sidde sammen med i forhold til relationer og børnenes ønsker.*

Æstetisk:

I Børnehaven Engblommevej er vi optaget af et æstetisk læringsmiljø, som er indbydende, tilgængeligt og inspirerende. Vi indretter de forskellige læringsmiljøer med input fra børnene.

Vi er opmærksomme på, at der ikke skal skabes unødvendig visuel støj, gennem f.eks. udsmykninger på vægge, gulve, m.m. Derfor hænger der kun ting på stuerne, som er relevante for det nuværende tema, årstid og læringsmiljø. Vores pædagogiske tanke, er at alt ting har sin plads, så læringsmiljøerne fremstår indbydende, ordentlige og æstetiske.

Vi arbejder ud fra en tanke om, at læringsmiljøerne, skal være en base, hvor legene kan udvikles gennem fantasi og kreativitet. Derfor tilbyder vi løbende nye materialer eller artefakter, som tillæg til det nuværende miljø. Ligesom vi også kan fjerne ting, alt efter hvad de pædagogiske evalueringer taler for.

Vi vil gerne stimulere børnenes sanser ved at tilbyde et læringsmiljø med forskellige farver, former, billeder og indtryk.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej kendetegnes den pædagogiske praksis, ved et sundt børnemiljø, som er alsidigt og fleksibelt. Aktiviteter, læringsmiljøer og indretning er foranderlige og de tilpasses børnegruppens behov og udvikling. Vi tager udgangspunkt i børnene: Hvad de fortæller os, både verbalt, nonverbalt også gennem deres lege.

Vi kommunikerer anerkendende og møder børnene i øjenhøjde. Vi er bevidste om, at fortælle børnene, hvad de gerne må, i stedet for det, som de ikke må. Relationerne mellem barn/barn – voksen/voksen – barn/voksen kendetegnes ved anerkendelse, åbenhed, positive forventninger og det gode narrativ.

Gode og sunde relationer, er afgørende for udviklingen af barnets syn på verden og sig selv, derfor har vi ekstra fokus på netop dette. Vi anerkender alle følelser, for herved, at hjælpe børnene med at få redskaber til, at reagere på bedst mulig måde i de forskellige situationer.

Det betyder, at vi i hverdagen arbejder målrettet med, at formidle og lærer børnene demokratiske, etiske og moralske værdier. Vi arbejder både individ og kollektiv orienteret, for herved, at skabe en så alsidig personlig udvikling så muligt.

Dette ses ved at:

- *Vi arbejder med LOW Arousal, som blandt andet betyder, at vi som voksne altid giver børnene en udvej, hvor der ingen tabere er i konflikterne men, kun vindere.*
- *Vi støtter børnene i deres personlige udvikling til, at blive den bedste version af sig selv. Vi stimulerer mod, selvstændighed og styrkelsen af selvværd.*
- *Det pædagogiske personale møder ofte børnene i børnehøjde, hvor nærvær og omsorg er i højsæde. De voksne er vigtige rollemodeller og sørger for, at skabe den trygge base for barnet i institutionen.*
- *Vi bestræber os på, at hvert enkelt barn oplever succesoplevelser gennem vores pædagogiske tilgang med zonen for nærmeste udvikling. Vi sørger for, at alle børn bliver set og hørt i fællesskabet.*
- *Vi arbejder ud fra børnenes spor i valg af aktiviteter og temaer. Derfor er børn en aktiv del af processen og bliver medinddraget.*
- *Vi arbejder i vores pædagogiske praksis med en sproglig bevidsthed, som betyder, at vi forsøger, at sikre minimum 5 led i kommunikationen mellem børn og voksne. Det skaber rum for udforskning af sprogets muligheder og begrænsninger.*
- *Vi arbejder i mindre grupper, hvor der er styrket opmærksomhed på det enkelte barn.*

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej vægter vi empati og respektfuldhed højt. Vi mener, at alle børn har ret til og behov for, at blive mødt ligeværdigt i børnefællesskabet. Vi mener, at alle børn skal opleve, at føle sig respekteret og værdsat, for at trives, udvikles og lære.

Vi skaber pædagogiske læringsmiljøer, hvor børnene kan begå sig i fællesskaber hvor alle er aktivt deltagende efter alder og kompetencer. Det pædagogiske personale er ansvarlige for fællesskabet og er vigtige rollemodeller. Vi skaber rammerne for det inkluderende fællesskab ved hjælp af nærvær og omsorg for det enkelte barn men også gruppen som helhed.

Det kan ses ved, at:

- *Alle børn har et tilhørsforhold til en stue og en gruppe.*
- *Vi sikre, at børn som ikke er tilstede i børnehaven, bliver nævnt i både samlinger og samtaler. Dette gør vi for at, sikre at relationerne og barnets sociale status vedligeholdes.*

- *Vi forventer og lægger stor vægt på positiv omgangstone, at hilse på hinanden og kende navnene på alle i fællesskabet.*
- *Alle børn mødes med respekt, anerkendelse og inviteres til deltagelse i lege og pædagogiske aktiviteter.*
- *Vi vægter omsorg for hinanden højt, hvilket betyder, at vi passer på hinanden, viser interesse og hjælper hinanden.*
- *Vi arbejder målrettet med behovsudsættelse og impuls kontrol i hverdagen, både i samlinger og aktiviteter. De sociale fællesskaber er præget af anerkendelse og plads til alle.*
- *Vi arbejder målrettet med børnene i mindre grupper.*
- *Vi støtter børnene i at indgå i sociale relationer, så alle har nogen at lege med.*
- *Vi giver tid, plads og støtte i dannelsen af relationer og udvikling af empati. Derfor har vi i hverdagen opmærksomhed på inddragelse, børnene leger ofte på tværs af stuerne.*
- *Vi belyser forskellige perspektiver og synspunkter for barnet for herved at udvikle empati, medfølelse og forståelse for andre og hvordan verden kan opleves på forskellige måder.*
- *Vi er opmærksomme på legekostellationer og at udfordre børnene i sociale sammenhænge.*

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej har vi i den pædagogiske praksis fokus på positiv kommunikation, hvor vi blandt andet arbejder med den anerkendende tone, at sætte ord på handlinger, følelser og situationer. Vi er bevidste om, at de voksne er sproglige rollemodeller og i den sammenhæng bruger sproget og udfolder således, at barnet får et mangfoldigt ordforråd. Vi vægter højt, at alle børn bliver hørt og set. Det betyder, at vi i vores praksis, giver tid, rum og muligheder for at alle børn skal føle sig set.

Dette ses ved at:

- *Vi skaber rum, hvor kommunikationen er i fokus, vi lægger vægt på den længerevarende samtale, hvor barnets bidrag er i højsæde.*
- *Vi har ekstra fokus på, at børnene bliver hørt, set og forstået. At de oplever, at vi er lydhøre overfor deres input og initiativer.*
- *Ved samlinger, måltider m.m. øver vi, at tilpasse dialogen, så alle børn får mulighed for at deltage. Vi øver, at række hånden op, vente på tur, lytte til andre og have mod til at stå frem i samlinger eller grupper.*

- *Vi italesætter hvad vi gør, og hvorfor vi gør det, således at børnene hører en bred vifte af ord og derved styrker vi deres sproglige kompetencer.*
- *Vi er tydelige i vores kommunikation og er bevidste om, at opstille åbne spørgsmål. Således at barnet får tid og rum til at reflektere og svare.*
- *Vi synger flere gange dagligt, hvor vi har fokus på forskellige aspekter af sprogtil-egnelse.*
- *Vi bruger dialogisk læsning i sproglig læring og styrker børnene i at dele deres op-levelser.*
- *Vi har fokus på flere led i samtalen, vi stræber efter minimum 5 led i alle samtaler.*

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej er hverdagen præget af fysiske aktiviteter, hvor bevægelse er i højsæde. Børnene motiveres til, at afprøve deres krop på forskellige nye måder ift. zone for nærmeste udvikling. At bruge sin krop, sanser og bevægelse i hverdagen er helt centralt i den pædagogiske praksis i Børnehaven Engblommevej.

Deltagelse og selvhjulpenhed er i fokus, vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene kan øve og afprøve egen færdigheder, så der skabes ny læring. Det børnene selv kan, skal de også have lov til at gøre. Vi ved fra forskningen, at motoriske færdigheder hænger sammen med sprogtiltagelse og udviklingen generelt, hvilket gør, at vi er ekstra opmærksomme på motoriske kompetencer. Forskningen peger på, at manglende motoriske færdigheder kan have konsekvenser for resten af livet. Indretning af rummet er særdeles vigtigt, når vi taler om fysisk aktivitet og deltagelse, derfor konstruerer vi løbende den fysiske indretning så den udvikler de motoriske kompetencer.

Dette ses ved:

- *Bevægelse både inde og ude. Udendørs aktiviteter foregår både på legepladsen, i nærområdet, i skoven og i byrummet.*

- *Vi bruger legepladsen til alle former for fysiske oplevelser og udfoldelser, hvor børnene får afprøvet sine egne grænser. Børnene lærer at mærke sig selv, og lærer at respektere andres grænser.*
- *De voksne er rollemodeller og er aktive sammen med børnene og vi vægter højt at følge børnenes spor.*
- *De voksne har fokus på zonen for nærmeste udvikling, så vi motiverer, guider og støtter i opnåelsen af nye motoriske kompetencer.*
- *Sansemotoriske aktiviteter er i fokus, at snurre rundt, gynge, hoppe, massage er nogle af de aktiviteter, som vi tilbyder og motiverer børnene til at deltage i. Vi opstiller ligeledes aktiviteter, hvor smags, lytte, føle, - og mærke sanserne bliver stimuleret og udfordret.*
- *Vi prioriterer både aktiviteter, hvor pulsen kommer højt op og hvor børnene sidder stille og fordyber sig*
- *Vi anvender sang flere gange daglig, hvor bevægelse er en fast del af programmet.*
- *Vi tager så vidt det er muligt i svømmehallen med en mindre gruppe en gang om ugen.*
- *Vi tager i hallen, hvis det er muligt en gang om ugen, hvor vi har planlagt et program, som både består af boldspil, fælleslege og afslapning mm.*
- *Forår og efterår har vi en eller flere cykeldage, hvor børnene har deres egen cykel med. Vi cykler på et stisystem lige uden for børnehaven.*
- *Vi er opmærksomme på sundhed, ernæring og hygiejne. Vi har bl.a. faste rutiner omkring vaske hænder og toiletbesøg.*
- *Vi har hvert år motionsdag, hvor vi løber og laver forskellige aktiviteter med børnene.*
- *Vi udvikler børnenes finmotorik, gennem forskellige aktiviteter bl.a. kreativt værksted med klippeklistre, perleplader m.m.*
- *Vi udvikler barnets øjenmotorik og samsyn gennem forskellige øvelser som bl.a. at gribe en bold, holde fokus på et objekt, imens de drejer hovedet m.m.*
- *I sommerhalvåret får børnene lov til, at lege barfodet i sandkassen og på græsset. Man bruger foden helt anderledes, når man går barfodet, det udvikler balancen på en ny måde.*

- *Vi bruger dans og fagter, som et naturligt værktøj til udvikling af motoriske kompetencer.*

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej vægtes naturen og kendskabet til denne højt. Vi lærer børnene om bæredygtighed, anvendelse af naturen og bevaring af dens ressourcer. Vi lærer børnene, at omgås naturen med respekt og have en undersøgende tilgang. Vi lærer børnene at færdes trygt i naturen og bruge denne til motoriske aktiviteter.

Natur, Udeliv og Science rummer mange muligheder for, at eksperimentere, gå på opdagelse og stille spørgsmål. Vi tror på, at det, at udforske naturen og udelivet er med til sikre en sund og god udvikling i dannelsesprocessen. Det betyder, at vi har særligt opmærksomhed på aktiviteter, hvor børnene lærer, at mærke dem selv, se ligheder mellem naturen og dem selv.

Dette ses ved at:

- *Vi arbejder ud fra en undersøgende tilgang, præget af nysgerrighed hos børn og voksne. Ingen spørgsmål eller forundringer er for store eller små, vi tager os tiden til at undersøge naturen herunder, dyr, insekter, vejret, årstider og farver eksempelvis ved hjælp af digitale mikroskoper, insekthuse m.m.*
- *Vi anvender digitale værktøjer og redskaber til understøttelse i udforskningen af naturen, fænomener m.m. Eksempelvis bruger vi, internettet, film på I-pad, digitale mikroskoper og insekthuse.*
- *Vi afholder kartoffelprojekt hvert år, hvor alle børn er med i processen fra start til slut. Børnene får deres egen kartoffelplante med hjem og vi opfordre til, at barnet bruger kartoflerne til madlavning.*
- *Vi anvender forskellige materialer fra naturen, til kreative projekter og spontane udfoldelse og konstruktioner bl.a. blade, grene m.m.*
- *Vi går på ture, hvor vi sammen med børnene udforsker og finder informationer om natur, dyr og planter og undersøger de ting, som vi finder.*
- *Vi inddrager børnene i havebrug og fra jord til bord. Det er en naturlig del af vores pædagogik og vi afholder løbende planteprojekter, hvor børnene er deltagende gennem hele processen. Vi plukker og spiser bl.a. vores egne rabarber, bær m.m.*
- *Vi laver bål, hvor børnene hjælper med, at bygge bålet op, vi snakker undervejs om hvilke naturmaterialer, der brænder bedst. Vi lytter til bålet, kigger på bålet og opnår forskellige stemninger omkring bålet.*
- *Vi arbejder pædagogisk med de fire elementer, jord, vand, ild, luft. Vi gør en dyd ud af, at lære børnene, hvordan elementerne kan anvendes. Eksempelvis jord, mudder, vand, vandleg, vinden, ild, varme.*

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Børnehaven Engblommevej får barnet kendskab til danske traditioner og højtider. Vi sikre os, at børnene lærer sanglege, der hører til de forskellige højtider / årstider. Vi har gennem projekt Sangglad, opmærksomhed på den danske sangskat, som vi løbende inddrager i samspil med børnene. Der opstilles læringsmiljøer, hvor børnene kan skabe og eksperimentere med forskellige materialer. Aktiviteter, som kreativt værksted er en fast del af ugeprogrammet, hvor vi vækker børnenes sanser og stimulerer kreativiteten. Vi sigter efter, at skabe en børnekultur, hvor børnene er rummelige overfor hinandens forskelligheder, kulturelle baggrunde, opdragelse og traditioner.

Vi bestræber os på at skabe et æstetiske miljø, hvor børnenes kreativitet kan komme til udtryk og at personalet er åbne overfor forskellige, nye udtryksformer og værdier. Gennem vores pædagogiske arbejde, har vi øje for den æstetiske læreproces, som handler om, at skabe, udforske og sanse gennem kroppen og forskellige materialer.

Det ses ved:

- *Der synges hver dag i samlingerne og som en naturlig del af pædagogikken. Der veksles mellem gamle danske sange og nyere børnesange.*
- *Vi anvender højtlæsning / dialogisklæsning, som en del af hverdagspraksis.*
- *Vi stiller udklædningstøj til rådighed i dagligdagen, så børnene kan udforske roller, kulturer og gøre sig nye erfaringer.*
- *Vi er opmærksomme på barnets æstetiske læringsmiljø bl.a. ved udsmykning, indretning af rummet og farvesammensætning.*
- *Vi har forskellige billeder og tæpper med farver og motiver som kan inspirere børnenes leg og læring.*
- *Vi understøtter den æstetiske læreproces, ved at give tid, rum og mulighed for sansning, erfaringsdannelse og kreativitet.*
- *Vi har forskellige årlige traditioner som fx høstfest, sommerfest, påskefest, julefrokost. Børnene får herigennem læring omkring det historiske og kulturelle aspekt og vi optræder med sang og dans.*
- *Vi afholder små kreative projekter i forbindelse med traditioner og emner og her får børnene mulighed for, at afprøve og bruge forskellige materialer.*
- *Vi fortæller historier og eventyr og børnene er aktive deltagere heri.*

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Vi evaluerer løbende på de pædagogiske læringsmiljøer, dette gør vi gennem en databaseret tilgang. Derefter bruger vi feedback fra børn, forældre og samarbejdspartnere til, at evaluerer løbende på de pædagogiske læringsmiljøer. Vi er af den forståelse, at arbejdet aldrig bliver færdigt og at det er en dynamisk proces, som konstant er i udvikling. Hele vores tilgang til udvikling af læringsmiljøer beror på medinddragelse af børnene. Det betyder i praksis, at børnene har en vigtig stemme og at vi tager børnenes input med til evaluering og videreudvikling.

Vi anvender følgende metoder, til indsamling af data:

- *Registrering af brug af læringsmiljøet. (Det kan være specifikt på et enkelt barn, det kan være køn, det kan være grupper m.m)*
- *Videoptagelser af læringsmiljøerne.*
- *Børnemøder.*
- *Hverdagspraksis, hvor børnene ytre meninger, holdninger omkring læringsmiljøerne. Både verbalt og nonverbalt.*

Vi anvender samme metodik, som ved aktionslæring, dette for at fastholde en tydelig og forståelig evalueringsramme. Vi nedskriver erfaringer, data, m.m. i "Hjernen og Hjertet". Dette gøres, når det handler om børn individuelt, så det automatisk kommer frem, når der evalueres eller gøres status over nuværende handleplaner. Vi nedskriver erfaringer, data m.m. i dokumenter, som sendes via mail til alle medarbejdere, når det omhandler mere generelle evalueringer og igangværende forløb. Disse følges op på stuemøder, personalemøder, pædagogmøder og personale dage m.m.

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi har i Børnehaven Engblommevej skabt en evalueringskultur, som udvikler sig løbende. Vi bruger evalueringskulturen som en aktiv del af pædagogikken, det betyder, at vi i hverdagspraksis, indsamler data til dokumentation og evaluering af vores læringsmiljøer, vores læreplan og vores pædagogik.

Vi oplister her de metoder, som anvendes ved dokumentation og indsamling af data.

Indsamling:

- Børneperspektiv:
 - Børnemøder
 - Feedback verbalt og nonverbalt.
 - Brugen af læringsmiljøerne.
 - Feedback ift. fantasi, kreativitet, lege m.m.
 - Sociale relationer
- Forældre:
 - Daglig dialog omkring barnet.
 - Dialogprofils samtaler
 - Trivselssamtaler

- Samarbejdspartnere:
 - PPR: Observation og støtte ift. enkelte børn, læringsmiljøer, m.m.
 - Feedback ift. børn og institutionskultur.

Dokumentation:

- Grib Læringsøjeblikket.
- Evalueringscirklen.
- Forældreintra
- Aktionslæring.
 - En metode, hvor man arbejder ud fra en forundring og laver en handling som man evaluerer på og arbejder cirkulært.

Evaluering:

- Netværksmøder
 - Feedback gennem nøglepersoner fra Børnehaven Engblommevej.
- Forældremøder
- Forældrebestyrelsen
- Interne møder
 - Personalemøder, Pædagogmøder, Stuemøder.
- Løbende evalueringer:
 - Som en aktiv del af den pædagogiske praksis.

Leder, Souschef, Pædagoger og Medhjælpere er en aktiv del af arbejdet med den nye styrkede læreplan. Vi sigter efter altid, at blive bedre og få opkvalificeret vores pædagogiske praksis. Det betyder, at der løbende evalueres ved hjælp af ovenstående værktøjer. Vi evaluerer hvert år på den blå del af Den Nye Styrkede Læreplan, det ser vi som fundamentet for vores arbejde og vi mener derfor det er vigtigt hele tiden at holde os skarpe på, om vi har udviklet os og om der er behov for en ændret praksis. De røde punkter, som er læreplanens temaer bliver løbende evalueret og gennemgået en gang om året på personaledagen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi anvender som før nævnt løbende evalueringer i forskellige fora og former, det afhænger af det som skal evalueres. Vi vægter børneperspektivet højt og sætter en ære i at inddrage både børn og forældre i arbejdet.

Dette ses ved at:

- Der afholdes børnemøder / samlings, hvor alle børn har mulighed for, at komme med deres input på aktiviteter, læringsmiljøerne m.m. Vi er aktivt lyttende i nuet, når børnene interagerer med hinanden.
- Der bruges forskellige dataindsamlingsmetoder afhængig af situationen. Eksempelvis kan der ved læringsmiljøer hænge et kryds skema, som registrerer brugen af læringsmiljøet, både individuelt og børnene samlet set. En anden metode er, at børnene bliver aktører og viser de voksne rundt i børnehaven og finder de betydningsfulde elementer.
- Der afholdes stuemøder med evaluering af den nuværende pædagogiske praksis, hvor der inddrages data systematisk gennem brug af "skab lærings øjeblikke".
- Der afholdes personalemøder med evaluering af den pædagogiske indsats, som helhed, herunder evalueres igangværende handleplaner, pædagogiske tiltag m.m.
- Der evalueres årligt med forældrene til dialogprofils-samtaler, hvor aktiviteter og pædagogikken bliver evalueret.
- Der afholdes løbende netværksmøder med andre institutioner, hvor nøglepersoner fra børnehaven er deltagende. Input derfra bliver taget med tilbage i institutionen og bliver drøftet. Den nye data, bliver evalueret og der bliver igangsat nye initiativer, som løbende bliver udviklet.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC